

ТЕХНОЛОГІЇ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ГЛОБАЛЬНОМУ БІЗНЕСІ

ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES IN GLOBAL BUSINESS

Анотація. Висвітлено теоретичні питання використання в бізнес-діяльності технологій штучного інтелекту. Дослідницьку увагу акцентовано на їх революційній природі із системним впливом на сучасну економіку і суспільство. Виявлено проблеми динамічної експансії штучного інтелекту: технологічні, організаційні та соціально-психологічні, і запропоновано шляхи їх вирішення у парадигмі індустрії 5.0.

Ключові слова: цифровізація, глобальний бізнес, науково-технологічний прогрес, штучний інтелект, квантові технології, інтелектуальна власність.

Abstract. The paper highlights theoretical issues related to the use of artificial intelligence technologies in business activities. The research focuses on their revolutionary nature and systemic impact on the modern economy and society. Key challenges arising from the dynamic expansion of artificial intelligence - technological, organizational, and socio-psychological - are identified, and the ways to address them within the Industry 5.0 paradigm are proposed.

Keywords: digitalization, global business, scientific and technological progress, artificial intelligence, quantum technologies, intellectual property.

У сучасному світі, розгубленому перед небаченими новітніми політико-безпековими, технологічними, економічними, соціоетичними викликами і загрозами, відбувається справжня парадигмальна революція. Якщо до останнього часу найбільш очевидними були ресурсно-кліматичні та демографічні глобальні проблеми розвитку, то зараз мова йде про цифровий прорив, який дуже скоро досягає безпрецедентних масштабів через проникнення у всі сфери життєдіяльності штучного інтелекту, особливо у синергії із квантовими технологіями [1]. Принципово важливим стає розуміння фундаментальних новацій майбутнього, яке наступить не завтра, а сьогодні. У цьому контексті недооціненою виглядає революційність вже існуючих нано-, біо-, цифрових та ші-технологій. Становлення квантової економіки з неочевидними контурами її регулювання і «приборкання» доцільно на сьогодні розглядати не як теорію чи модель, а як безальтернативний шлях технологічного цивілізаційного прогресу.

Дослідження авторитетних вчених [2; 4; 6] свідчить, по-перше, про зростаючий науковий інтерес до проблематики цифрової економіки та штучного інтелекту, а по-друге, про міждисциплінарний характер аналізу складних процесів [5].

У ХХІ столітті глобальні корпорації, які сформувалися у результаті географічної транснаціоналізації із подальшими транскордонними злиттями і поглинаннями, здійснюють свою діяльність у принципово новому інтелектуально-технологічному ландшафті, коли відбувається реальна конвергенція фізичного і цифрового компонентів бізнесу. У політекономічному сенсі матеріалістичний капіталізм з домінуванням фізичного капіталу трансформується у постматеріалістичний із прискореним накопиченням

віртуального капіталу на глобальних передусім фінансових ринках.

Найбільш суттєвий вплив штучного інтелекту очікується в глобальному бізнес-моделюванні та менеджменті практично без секторальних та країнових обмежень. Під впливом не тільки об'єктивних, але й суб'єктивних факторів посилюється цифрова нерівність, яка поглиблює технологічний розрив у глобальному бізнесі. Одночасно екстериторіальний і самозбагачуваний штучний інтелект виступає драйвером мікро- і макроконкурентоспроможності практично для всіх країн, здатних генерувати і реалізувати відповідні стратегії розвитку [6].

За умов динамічної експансії штучного інтелекту, нових підходів і форматів, на наш погляд, потребують вирішення проблеми: дискредитації традиційного інституту інтелектуальної власності; корпоративної, насамперед соціальної і етичної, відповідальності глобального ші-бізнесу; національного, регіонального і локального регулювання самодостатніх ші-експансій.

Як бачимо, це вочевидь стосується теоретичної і практичної здатності моделі людиноцентризму подолати бар'єри і спокуси технократичного самознищувального суспільства нераціонального споживання у концепті «Праці 5.0» [5].

Невтішна демографія, воєнні деформації ринку праці, значні ризики традиційних індустрій та інфраструктури, з одного боку, цифрова здатність України та суспільні мотивації якісного економічного відродження, з другого боку, зумовлюють категоричність імперативу використання технологій штучного інтелекту у євроінтегрованій українській економіці [6].

Таким чином, ефективне і розумно регульоване застосування штучного інтелекту у всіх сферах людської діяльності забезпечує безперервний науково-технологічний прогрес, генерує нові можливості розвитку поза ресурсно-індустріальною парадигмою. Водночас важливо усвідомлювати очевидні можливі виклики і загрози надшвидкого поширення технологій штучного інтелекту, зважаючи на потенціал його некерованого сьогодні саморозвитку.

Література

1. Індсет А. Квантова економіка / пер. з нім. О. Ванкевич та С. Святенко. Київ : AtrHuss, 2021. 256 с.
2. Антонюк Л. Л., Ільницький Д. О., Лігоненко Л. О., Денісова О. О. та ін. Цифрова економіка: вплив інформаційно-комунікаційних технологій на людський капітал та формування компетентностей майбутнього : монографія / за ред. Л. Антонюк, Д. Ільницького, А. Севастюк. Київ : КНЕУ, 2021. 337 с.
3. Б'юкенен Б. Хакери і держави. Кібервійни як нові реалії сучасної геополітики / пер. з англ. Ю. Каздобіна. Київ : Наш Формат, 2024. 352 с.
4. Колот А. М., Герасименко О. О., Шевченко А. С. Нові виклики для теорії та практики людського капіталу в умовах становлення «Індустрії 4.0»: компетентнісний аспект. Економіка та суспільство. 2023. Вип. 53. 15 с.
5. Колот А. М. «Праця 5.0»: теоретико-прикладний концепт формування новітньої платформи соціально-трудового розвитку : препринт. Київ : КНЕУ, 2025. 84 с., сс. 50–61.
6. Стратегія розвитку штучного інтелекту в Україні : монографія / А. Шевченко, С. Барановський, О. Білокобильський та ін. ; за заг. ред. А. Шевченка. Київ : ІПШІ, 2023. 379 с.
7. Цибуляк А. Г. Вплив технологій штучного інтелекту на міжнародну конкурентоспроможність: аналіз сучасних економічних підходів. Інвестиції: практика та досвід. 2025. № 13. С. 16–24.

References

1. Indset A. The Quantum Economy / transl. from German by O. Vankevych, S. Sviatenko. Kyiv : AtrHuss, 2021. 256 p.

2. Antoniuk L. L., Ilnytskyi D. O., Ligonenko L. O., Denisova O. O. et al. Digital Economy: the Impact of ICT on Human Capital and Formation of Competencies of the Future : monograph / ed. by L. Antoniuk, D. Ilnytskyi, A. Sevastiuk. Kyiv : KNEU, 2021. 337 p.
3. Buchanan B. The Hacker and the State: Cyber-Attacks and the New Normal of Geopolitics / transl. from English by Yu. Kazdobina. Kyiv : Nash Format, 2024. 352 p.
4. Kolot A. M., Herasymenko O. O., Shevchenko A. S. New challenges for the theory and practice of human capital under Industry 4.0: a competence aspect. *Ekonomika ta suspilstvo*. 2023. Iss. 53. 15 p.
5. Kolot A. M. 'Labour 5.0': a theoretical and applied concept for forming a new platform of social-labour development : preprint. Kyiv : KNEU, 2025. 84 p., pp. 50–61.
6. Shevchenko A., Baranovskyi S., Bilokobylskyi O. et al. Artificial Intelligence Development Strategy in Ukraine : monograph / ed. by A. Shevchenko. Kyiv : IPSHI, 2023. 379 p.
7. Tsybuliak A. H. The impact of artificial intelligence technologies on international competitiveness: an analysis of modern economic approaches. *Investytsii: praktyka ta dosvid*. 2025. No. 13. P. 16–24.